

Radicalisering en de gevangenis

Hilde Verhoeven (Penitentiaire administratie)

De aanpak van radicalisering in de gevangenis bevindt zich nog in het experimentele stadium. Het onderzoek op nationaal en internationaal niveau wordt voortgezet. Binnen de penitentiaire administratie is er thans een voorziening ingesteld, die evenwel nog zal evolueren.

De federale regering heeft een actieplan voor terrorismebestrijding uitgewerkt. Het plan van de regering voorziet in het identificeren van radicaliserende individuen en groepen en in het terugdringen van de impact van de radicaliseringsfactoren. Het plan beoogt ook de ontplooiing van de deskundigheid op dat gebied, zodat men over een kenniscentrum kan beschikken. De wetgeving is aangepast, teneinde de nieuwe uitdagingen zo goed mogelijk te kunnen aangaan. De regering heeft een langetermijnstrategie uitgewerkt.

De strijd tegen de radicalisering in de gevangenis maakt daarvan deel uit. Het betreft een integrale benadering, waarbij ook de Gemeenschappen betrokken zijn. De Vlaamse Gemeenschap beschikt reeds over radicaliseringsconsulenten, met wie de penitentiaire administratie samenwerkt. De penitentiaire administratie werkt ook samen met de Veiligheid van de Staat. Beide instanties hebben een protocol inzake vertrouwelijke samenwerking opgesteld met het oog op informatie-uitwisseling.

Het actieplan gevangenis (2015) moet voorkomen dat gedetineerden gaan radicaliseren en moet voorzien in een specifieke begeleiding voor geradicaliseerde gedetineerden. De doelstellingen inzake algemene preventie kunnen concreet gestalte krijgen, door te zorgen voor een menselijkere detentie en door het aantal islamconsulenten te verhogen. Voor de aanpak van de geradicaliseerde gedetineerden heeft de penitentiaire administratie een specifieke voorziening ingesteld.

De penitentiaire administratie gaat over tot een risicobeoordeling voor elke gedetineerde. Zij maakt gebruik van een tool voor risicobeoordeling, VERA 2 (Violent Extremist Risk Assessment).

De gedetineerden kunnen doorverwezen worden naar een 'satellietgevangenis' of naar een 'afdeling DeRadex', op basis van een specifieke procedure en specifieke criteria. Enkel indien de gedetineerde een risico van radicalisering vertoont, wordt hij in een 'satellietgevangenis' of in een afdeling 'DeRadex' geplaatst. In die gevangenissen hebben de personeelsleden van de psychosociale diensten en de directeurs een specifieke opleiding gekregen om die gedetineerden te begeleiden. Het is de bedoeling dat die gedetineerden zo snel mogelijk opnieuw in het gewone circuit terechtkomen. De penitentiaire administratie heeft twee satellietgevangenissen in Wallonië (Lantin en Andenne), twee in Vlaanderen (Gent en Brugge) en één in Brussel ingesteld.

De gevallen van radicalisering die afzondering noodzakelijk maken, worden doorverwezen naar de afdelingen 'DeRadex' in de gevangenis van Hasselt en van Ittre. In elk van die afdelingen kunnen twintig gedetineerden terecht. Zij verblijven in volledige afzondering van de overige gedetineerden in de gevangenis om te voorkomen dat die zouden worden aangestoken. Het bewakingspersoneel van die afdelingen heeft een specifieke opleiding gekregen. De desbetreffende gedetineerden moeten een onttrekkingsprogramma krijgen.

De Gemeenschappen vervullen een belangrijke rol bij de begeleiding van die gedetineerden. Een samenwerking met de 'radicaliseringsconsulenten' van de Vlaamse Gemeenschap krijgt stilaan vorm, teneinde de re-integratie in de gewone circuits vlotter te laten verlopen.